

Epigeneium lyonii (Ames) Summerh.1957

Tháng 9 năm 2010, anh Bùi mạnh Hà có mang tới Hội một cây lan lạ đẹp. Những củ mập tròn, lá xanh ngắt và bóng loáng. Chùm hoa dài tới 30-40 phân mang theo 25- 30 bông hoa màu tím đỏ rực rỡ, chúng tỏ sự nuôi trồng đúng cách của anh, nhất là anh lại ở Bolsa Chica gần biển cho nên luôn luôn có ẩm độ khá cao.

Cây lan này xưa kia mọc ở trên các ngọn núi cao 1600 th thuộc đảo Lữ Tống, Phi Luật Tân nhưng sau đó được gửi đi ngoại quốc rồi được nhân giống và truyền đi khắp nơi trên thế giới. Năm 1908 Oakes Ames nhà khoa học người Hoa Kỳ: (1874-1950) đã đặt tên cây lan này là: *Dendrobium lyonii*. Nhưng đến năm 1957, nhà khoa học người Anh, V. S. Summerhayes (1897-1974) chuyển sang thành *Epigeneium lyonii*.

Theo sách vở cây lan này nở hoa vào mùa Xuân nhưng thực ra có thể nở từ mùa Xuân qua mùa Hạ tới mùa Thu. Nhớ lại, tôi cũng có mua của Tom Biggart chủ nhân vườn lan Granite Hill

tại San Diego từ năm 1998 thì phải. Thấy cây lan đẹp tôi hỏi mua nhưng khi đó chủ nhân không muốn bán. Sau cùng cũng không muốn mất lòng người bạn và đầu mùa Hạ năm sau, tôi đã có thêm một cây lan với 3 chùm hoa nhưng vì thành phố Placentia nơi tôi ở thời tiết quá nóng vào mùa Hè, quá lạnh vào mùa Đông, độ ẩm lại quá thấp cho nên chùm hoa không được dài và có ít hoa.

Gần đây vì tuổi già, chẳng còn đủ sức chăm nom vườn lan cho nên tôi phải dần dần thanh toán những cây lan đã sưu tầm từ nhiều năm qua. Tôi chẳng hiểu ai là chủ nhân mới của cây lan này? Không biết người đó có còn giữ được cây lan hay không? Chắc là nó đã chết queo hay đã tàn lụi vì từ đó đến nay không thấy ai mang tới Hội.

Thực ra cách trồng không khó nhưng cũng xin ghi ra đây để chúng ta biết cách gìn giữ cây này:

ÁNH SÁNG:

Lan cần ánh sáng 1800-2500 ánh nên như trồng Cattleya.

NHIỆT ĐỘ:

Mùa hè vào khoảng 75-85 F (24-19.4 C), ban đêm trung bình vào khoảng 65 F (18 C).

ĐỘ ẨM:

Từ 60-70%. Nếu lá quăn queo, chóng vàng và rụng là dấu hiệu của ẩm độ quá thấp.

TƯỚI NƯỚC:

Tưới nhiều và thật đẫm vào mùa Hè. Sau khi tàn hoa, hãy tưới thưa đi.

BÓN PHÂN:

Bón với phân 20-20-20 hay 10-10-10, pha $\frac{1}{4}$ hay $\frac{1}{2}$ thìa cà phê với 4 lit nước. Vào mùa Thu nên đổi sang 10-30-20 hay 6-30-30 cho cây được cứng cáp trước khi mùa Đông. Mỗi tháng cần phải xả hết chất muối 1 lần. Tưới sơ qua cho chất muối tan ra, sau đó tưới thật nhiều cho muối trôi đi. Nếu đọng muối quá nhiều thì rễ sẽ hư và cây sẽ chết dần dần.

THỜI GIAN NGHỈ NGƠI:

Thời gian này rất cần thiết để cho cây dưỡng sức và chuẩn bị ra hoa vào năm tới. Bắt đầu từ khi cây tàn hoa, bớt tưới nước có nghĩa là tưới sơ qua với một lượng nước ít hơn và thưa hơn 2-3 tuần một lần nhưng cần tăng cao độ ẩm bằng cách phun nước cho cây mỗi buổi sáng.

THAY CHẬU:

Chỉ nên thay chậu khi thực cần thiết mà thôi. Nên dùng rổ gỗ (Basket) hay chậu có nhiều lỗ thoát nước. Có thể trồng bằng:

- 70% rễ cây dương xỉ (tree fern fiber) hay vỏ thông cỡ vừa.
- 10% than củi vụn.
- 10% perlite số 3.
- 10% rêu (sphagnum moss).

Nếu trồng trên miếng vỏ cây hay cành cây, vào mùa Xuân tưới 2-3 ngày một lần và tưới mỗi ngày vào mùa Hè.